

Edebi Bir Modern Tıp Antolojisi

Derleyen: Ian Bamforth

Çeviren: Begüm Kovulmaz

Agora Kitaplığı Mart 2004 ISBN: 975-8829-21-1-456s.

Yazıları The Lancet, Times Literary Supplement, London Review of Books, New York Times ve DSÖ Bülteni'nde yer alan Dr. Bamforth derlemesine 16. yüzyıldan günümüze tıbbın serüvenini özetleyen uzun eleştirel bir makale ile başlamış: "Bedene yapılan büyük saygısızlık, onun gerçeklerini ortaya çıkaracaktır. Bedene yapılan saygısızlık, onun işleyişindeki bozukluklara saldırı demektir; onu parçalara ayırmaksa, onarmak anlamına gelmektedir" Andreas Vesalius (İnsan Vücudunun Yapısı Üzerine 1543). Derlediği her makale ya da yapıt bölümünün başlangıcına da kısa birer açıklayıcı not koymuş.

Aşağıda kitapta yer alan yazıların başlık ve yazarlarını vererek benî özellikle etkileyenleri işaret edeceğim. Böyle bir etkilenme öznel olacaktır ister istemez. Ancak Bamforth'un çabasıyla bir araya gelen bütün bu farklı bakış açıları tıbbın ne ile uğraştığı, ne olduğu ve olması gerektiği konusunda sanatsal, bütüncül ve keyifli bir bakış sağlıyor. Bakalım siz özellikle hangi yazılardan etkileceksiniz?

Kara Peçe (Charles Dickens): Acımasız gerçekçiliğiyle sinai devrimi günlerinin İngiltere'sini anlatan Dickens'ın ilk kitabından bir bölüm. Woyzeck ve Doktor (Georg Büchner). 1812 Senesinden Bir Mektup (Fanny Burney). Müzikle İlgili Bir Sorun Olarak Hastalık (RTH Laennec): Stetoskobun keşfinin öyküsü. Tedavi (Johann Peter Hebel): 19. yüzyılın ilk çeyreğinden masalsi bir obezite tedavisi; bazı şeyler pek az değişiyor. Burun Meselesi (Nikolai Gogol). Ameliyat (Gustave Flaubert): Madame Bovary romanından etkileyici bir parça. Hastalığı Teşhis Etmek (Søren Kierkegaard). Erewhon'da Bir Duruşma (Samuel Butler). Hekimlerin Geleceği (Friedrich Nietzsche). Florence Nightingale (Lytton Strachey): Nightingale'in Üsküdar macerasına farklı ve ironik bir bakış. Charcot'nun Tasviri (Léon Daudet): Büyük hekimin ayrıntılı ve mahrem tasviri. Sibirya'dan Mektup (Anton Çehov): Hekim ve verimli Çehov'un kendini büyük bir yazara dönüştüren Sahalin yolculuğundan yazdığı mektuplar. Tıpta Milliyetçilik (William Osler): "Cehalet sislerini ancak saf bilgi dağıtabilir; bilgi de, seyahat ederek veya değişik ülkelerin edebiyatıyla içli dışlı olarak kazanılabilir ancak. Cehalet hastalığının en iyi ilacı, insan

zihni henüz körpe ve elastikken onu başka ülkelerden insanlarla kişisel, ilk elden ilişkiler kurmaya teşvik etmektir." Havva'nın Laneti (Arthur Conan Doyle): Sherlock Holmes'ü yaratırken Edinburgh Üniversitesi'ndeki profesörü Joseph Bell'den ilham alan Doyle'dan kısa bir doğum öyküsü. Doktor Glas (Hjalmar Söderberg): 1936-1976 döneminde 63.000 kadının rızaları dışında kısırlaştırıldıkları İsveç'teki uygulamayı 1905'te haber veren romandan bir parça. Tam Yüz Yedi Ölümcül Hastalığın Kurbanı (Jerome K Jerome). Çeşitli Özdeyişler. Nevrozlu İnsanlar (Marcel Proust): Jerome'dan yapılan yukarıdaki alıntı gibi hastalık hastalığının tasviri. Tıbbi Hata (GK Chesterton). Katil (Mihail Bulgakov). Tıp Hakkında (Alain). Bir Taşra Hekimi (Franz Kafka). İçimizdeki Makine (Georges Duhamel): Taylorizm'in tıbbı uygulanması; I. Dünya Savaşı'nda Fransız Ordusu'nda sey-yar cerrahi birliklerinin başdöndürücü çalışması. Bir İşçinin Bir Hekime Yaptığı Konuşma (Bertolt Brecht). Adaşım (Alfred Döblin). Tıbbın Zaferi (Jules Romains): Dr. Knock, sağlıklı insanları sürekli gözetim altında bulunması gereken hastalara dönüştürüyor! Oedipus Tehlikede (Robert Musil). Hastalık (Virginia Woolf). Endişe (Kurt Tucholsky). Fakirler Nasıl Ölür? (George Orwell): 1929 Paris'inde hastaneler. Aforizmalar (Karl Kraus). Semt Doktoru (Louis-Ferdinand Céline): "Gecenin Sonu"; Bir hekimin yazdığı en çarpıcı, aynı zamanda en hoşgörüsüz romanlardan biri. Orwell hastaneleri anlatırken, Céline de hastaları anlatıyor. Yabancı (Dezsö Kostolányi). Sokrates ve Hekimi (Paul Valéry). Kalp Dikişi (Ernst Weiss). İki Hatıra (Michel Leiris). Günlük (Miguel Torga). Humma Koşuşu (Albert Camus). Ahlakı Bir Mesele Olarak Tedavi (Peter Bamm). Bedenin Sessizliği (Guido Ceronetti): "Leibniz, Spinoza'dan hekim diye söz etmişti; çünkü o zamanlar felsefe alanında üstün başarılar gösterenlere hekim denir, hatta resmen bu ünvanla ödüllendirilirdi. (...) Anatomi anfilerine gidip kadvraları incelemeyen, hiç kimse filozof sayılmazdı." Sağırklar Diyalogu (Karl Valentin). Yeminli Bir Reklam (Samuel Beckett). İç Kale (Jean Stafford). Amerikayı Niçin Terkettim? (Richard Huelsenbeck). Sakinleştirici Kullanma Talimatları (Raymond Queneau). Hekim ve Para (Jean Reverzy). Klinik Görüntüler (RD Laing): Anti-psikiyatrinin kurucusundan keskin bir hiciv. Jean Beicke (William Carlos Williams). Tutanak Yazmanı (John Berger): . Bir Röportaj (Oliver Sacks). Küçük Bir Tıbbi Sözlük (Martin Winckler). Düz Anlamıyla (Susan Sontag): Klasikleşen "Bir Metafor Olarak Hastalık" kitabından bir pasaj. Yeralında Çalışmak (Jonathan Kaplan) Babamın Ölümü (Bert Keizer)